

Vnitřní hlas.

Tak zvaný „vnitřní hlas“, to duchovní v člověku, jemuž může naslouchat, je cit!

Nadarmo se lidově neříká: „První dojem je vždy správný.“ Jako ve všech podobných rčeních a pořekadlech, tak i v tomto je hluboká pravda. Dojmem vyrozumíváme vždy cit. Co člověk na příklad cítí při prvním setkání s někým, kdo mu byl dosud cizím, je buď jakýsi druh výstrahy, napomenutí k opatrnosti, stupňující se až k úplnému odporu, nebo jest to něco příjemného, až sympatického, v mnohých případech je to i lhostejnost. Odsune-li se průběhem rozmluvy a dalšího styku vlivem úsudku rozumu tento dojem stranou, nebo se úplně setře tak, že se vynoří myšlenka, jako by první dojem byl falešný, prokáže se na konci takovéto známosti téměř vždy správnost nejprvnějšího citu. Často ke kruté bolesti těch, kdo se nechali svěsti rozumem, pod vlivem klamného chování se k lidem.

Cit, který není vázán na prostor a čas a je ve spojení se stejnorodým, duchovním, věčným, rozpoznal ve druhém ihned pravý druh a nedal se klamati obratností rozumu.

Mýlka při citu jest zcela vyloučena.

Kdykoliv se stává, že se lidé mýlí, jsou dva důvody, které zaviňují tyto omyly: Buď rozum, nebo pocit.

Často slýcháváme: „Tak jsem se zase nechal svěsti svým pocitem a napálil jsem se. Člověk se má přece jen spoléhat na

rozum!“ Takoví lidé chybili, že považovali pocit za vnitřní hlas. Velebí rozum a netuší, že právě ten hraje při pocitu velikou úlohu.

Proto bděte! Pocit není cit! Pocit vychází z hrubohmotného těla. Tělo vyrábí pudy, které řízeny rozumem dávají vzniknouti pocitu. Je to veliký rozdíl od citu. Společná práce pocitu a rozumu rodí však fantasii či obraznost.

Na duchovní straně máme tedy jen cit ¹⁾, povznesený nad prostor a čas.

Na pozemské straně máme v první řadě hrubohmotné tělo, vázané na prostor a čas. Z tohoto těla vycházejí pudy, které spoluprací rozumu vybavují pocit.

Rozum, produkt mozku vázaného na prostor a čas, dovede za spolupůsobení pocitu vytvořiti **fantasii** jakožto nejjemnější a nejvyšší druh hmoty. Fantasie jest tedy výsledkem spolupráce pocitu s rozumem. Je jemnohmotná, ale **bez** duchovní síly. Proto může fantasie **účinkovati jenom zpětně**. Dovede ovlivniti vždy jen pocit svého výrobce a není nikdy schopna vyslati ze sebe pramen síly na jiné. Působí tedy jen **zpětně** na pocit toho, kdo ji vytvořil. Může rozplameniti jen k **vlastnímu** nadšení a nemůže nikdy působiti na okolí. To je určitý znak nízkého stupně. Jinak je tomu u citu. Ten má v sobě duchovní sílu, tvůrčí a oživující, a působí tím, že vysílá proudy na jiné a tyto strhuje a přesvědčuje.

Máme tedy na jedné straně cit, na druhé straně tělo – pudy – rozum – pocit – fantasii.

Cit je čistě duchovní, stojí nad prostorem a časem. Pocit je

jemná hrubohmotnost, odvislá od pudu a rozumu, je tedy na nižším stupni.

Vzdor této jemné hrubohmotnosti pocitu nemůže však nikdy nastati **smísení** s duchovním citem, tedy žádné zkalení citu.

Cit zůstane vždy čistý a jasný, protože jest duchovní. Je také vždy lidmi jasně cítěn nebo „slyšen“ ... když je to skutečně cit, který mluví! Ale většina lidí uzavřela se před tímto citem a postavila před sebe pocit jako hustý obal, jako stěnu a považuje pak mylně pocit za svůj vnitřní hlas. Tím dožívá se mnohých zklamání a spoléhá se pak tím více jen na rozum a netuší, že mohla býti klamána právě spolupůsobením rozumu. Z tohoto omylu zavrhuje ukvapeně všechno duchovní, se kterým tyto zkušenosti neměly absolutně nic společného a přimyká se tím úžeji k méně cennému.

Jako v mnohém jiném, tak i v tomto případě tkví základní zlo v dobrovolném podrobení se těchto lidí výhradně rozumu, vázanému na prostor a čas!

Člověk, který se úplně podrobuje svému rozumu, podrobuje se tím také **omezenosti** rozumu, který jako produkt hrubohmotného mozku je pevně vázán na prostor a čas. Tímto podrobením připoutává se člověk zcela jen na hrubohmotné.

Všechno, co člověk koná, koná sám a dobrovolně. Není proto snad něčím nebo někým poután, ale poutá se sám! Nechá se ovládati rozumem (kdyby nechtěl, nemohlo by se to nikdy stát), který svým uzpůsobením váže ho pak na prostor a čas a nedovolí mu již, aby porozuměl a pochopil to, co je nad prostor a čas. Tato zúžená a omezená chápavost vytváří kolem citu, který

jest nad prostorem a časem, obal pevně vázaný na prostor a čas. Vytváří tím pevnou hranici a člověk pak buď již neslyší, jeho „čistý vnitřní hlas“ zanikne, nebo je schopen na místě citu „slyšeti“ jen pocit, který souvisí s rozumem.

Říká-li se: Pocit potlačuje čistý cit, vytváří se tak falešný pojem. Nic není silnějšího nad cit, který je nejvyšší silou v člověku a nikdy nemůže býti něčím jiným potlačen nebo jen omezen. Správněji možno říci: Člověk činí se neschopným, aby cit poznal.

Selhání je zaviněno vždy člověkem samotným, nikdy ne silou nebo slabostí jednotlivých darů. Právě ten základní dar, vlastní síla, to, co je v člověku ze všeho nejsilnější, co je nesmrtelné a chová v sobě veškerý život, je každému jednotlivci darováno **stejně!** Nikdo nemá přednost před jinými. Všechny rozdílly spočívají jedině v **použití!**

Tento základní dar, nesmrtelná jiskra, nemůže také býti nikdy zkalena nebo pošpiněna! Zůstává čistou i v největším bahně. Je nutno pouze protrhnouti obal, kterým jste se sami zahalili dobrovolným omezením své chápavosti.

Pak jiskra náhle a bez přechodu vzplane právě tak čistá a jasná jako byla na počátku. Rozvíje se svěží a silná a spojí se se Světlem, s duchovnem! Radujte se z tohoto pokladu, který nedotknutelný jest ve vás! Je lhostejno, považují-li vás vaši bližní za cenné nebo ne! Každá špína, která se nahromadila kolem této jiskry ducha jako hráz, může býti odvržena. Může ji odstranit poctivé dobré chtění. Když vykonáte tuto práci a uvolníte tento poklad, máte právě takovou cenu, jako každý, kdo ho nikdy nezakopal!

Běda však, kdo se trvale a z pohodlí přísně uzavírá chtění k dobrému! V hodině soudu bude mu tento poklad odňat a tím on sám přestane existovati.

Proto vy, kdo se uzavíráte a kdo jste svůj cit přikryli pokrývkou rozumu s omezením chápavosti, se konečně probudte! Dejte pozor a naslouchejte volání, které k vám doléhá! Ať již je to silná bolest, mocný duševní otřes, veliké utrpení nebo vznešená, čistá radost, jež dovedou strhnouti zatemňující pokrývku nízkého pocitu, nenechte bez užitku nic podobného míjeti kolem sebe. Je to vždy pomoc, která vám ukazuje cestu! Je lépe pro vás, když na ně nečekáte, ale začnete sami s vážným chtěním ke všemu dobrému a k duchovnímu vzestupu. Tím se stane rozdělující vrstva záhy tenčí a lehčí až konečně se rozpadne. Stále čistá neposkvrněná jiskra vytryskne pak v planoucí plamen. Ale tento první krok může a musí vykonati **jen člověk sám**, jinak není mu pomoci.

Při tom je nutno přísně rozlišovat mezi přáním a chtěním. Přáním nevykoná se ještě nic. To nestačí k žádnému pokroku. Musí to býti chtění, které vyžaduje i čin a nese jej již v sobě. Čin začíná vážným chtěním.

Mnohý člověk musí při tom jíti snad různými postranními cestami, protože se dosud vázal jen na rozum. Ale nechť se toho neleká. I on zvítězí! Musí se snažit, aby očistil svůj rozum a prožitím všech postranních cest zvolna odstranil a otrhal všechno, co mu překáží.

Proto směle kupředu! Vážným chtěním vede konečně každá cesta k cíli!

1)

Přednáška: [86. Cit.](#)